

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus VI. Argumentum. Terminus ad præsentandum à Jure Patronis
concessus, an abbreviari, aut prorogari possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

datoris habilitaretur intrà quadrimestre, ad effectum ut presentari posset ad exclusionem Titii de eadem Familia jam antecedenter habilis de tempore vacationis Beneficii, ac proinde venit improbanda, juxta censuram Legis, quæ in omni dispositione fraudem abominatur, & dispositionem taliter factam reddit irritam, & nullam, *Cyriac. contro. 254. num. 1. Oldrad. consil. 257. num. 41. propè fin. vers. Fraus insuper, Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 1. art. 12. num. 8. Tuscb. conclus. jur. 474. litt. F. num. 1. Rota decis. 605. num. 16. par. 5. tom. 2. & decis. 536. num. 167. parte 4. tom. 3. Rec.*

2 Sed adstrictus erat Patronus presentare eundem Titium de tempore vacationisabilem, & iste erat ab Ordinario instituendus, etiamsi non fuisset à Patrono presentatus, dum quando quis est passivè vocatus per Fundatorem non indiget presentatione Patroni, sed dicitur presentatus per Fundatorem, *Abb. in cap. Cum in cunctis §. Inferior n. 10. cum seq. de Elect., Rot. in Asten. Beneficii 10. Decembris 1714. §. Et è contra cor. R. P. D. Anfald., & in Gerunden. juris patronatus 4. Februar. 1715. §. Imò coram R. P. D. Lancetta.* Et per oppositionem, seu comparitionem, quam ipse facit intrà quadrimestre, aut semestre coram Ordinario, dicitur illi jus quæsitum, cum comparitio, & oppositio assimiletur, & æquipolleat presentationi, *Cardin. de Luca de jurepatr. discurs. 49. num. 8. Rota decis. 252. num. 2. & seq. cor. Puteo lib. 3. & decis. 99. nu. 1. cor. Pampbil.*

3 Pro resolutione tamen hujus quæstionis tria distinguenda sunt tempora nimirum, tempus vacationis Beneficii, tempus presentationis, & tempus institutionis; siabilitas, & capacitas assequendi Beneficium requiratur de tempore vacationis; tunc certè Patronus prorogari non potest presentationem usque ad ultimum diem quadrimestris, aut semestris, ad effectum ut inhabilis hoc medio tempore habilitetur, & presentari valeat, sed tenetur presentare eum, qui de tempore vacationis erat habilis, & si hunc presentare negligat, debet tamen hoc non obstante iste habilis de tempore vacationis institui ab Ordinario, dummodo intrà terminum compareat coram hoc, & instet sibi conferri

Beneficium, quia in hoc casu utpote presentatus ab ipso Fundatore, non indiget presentatione Patroni; & ejus comparitio, oppositio, & instantia, facta intrà quadrimestre, aut semestre coram habente instituere habetur loco presentationis ex auctoritatibus superius relatis

4 *§. Sed.* Si verò eademabilitas, & capacitas requiratur de tempore presentationis, aut institutionis optimè potest Patronus differre presentationem usque ad ultimum diem termini; & presentare eum, qui hoc interim se habilitavit, non obstante, quod de tempore vacationis aderat alius habilis, & Ordinarius tenetur superfedere usque ad ultimum diem termini, ut docent *Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 1. artic. 13. Perez de Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 51. & seqq. Cardin. de Luca de jurepatr. discurs. 45. num. 8. & notavi superius Par. I. Can. V. Cas. XIII. num. 4.*

Nos in presentiarum versamur in hoc secundo casu, dum qualitas Clericatus non fuit requisita à Fundatore in eo de familia contemplata de tempore vacationis, sed de tempore presentationis; unde validè potuit Patronus differre presentationem usque ad ultimum diem quadrimestris, & expectare capacitem Caji, quem presentare intendebat, non obstante oppositio, & instantia Titii ejusdem familiae habilis de tempore vacationis. Hinc patet responsio ad incontrarium allata; procedunt siquidem illa in casu, quo capacitas, &abilitas fuerit à Fundatore requisita de tempore vacationis, non verò de tempore presentationis, aut institutionis.

ARGUMENTUM.

Terminus ad presentandum à jure Patronis concessus, an abbreviari, aut prorogari possit.

SUMMARIUM.

- 1 *Papa habet plenissimam potestatem prorogandi, & abbreviandi terminum Patronis à jure concessum ad presentandum.*
- 2 *Presentatio facta in tempore prorogato, dicitur facta intrà legitima tempora.*
- 3 *Episcopus potest prorogare terminum in sui præjudicium.*
- 4 *Potest etiam illum abbreviare in Edicto per*

- per eum apponito solito antè provisionem Beneficii .
- 5 Fundator in limine foundationis de consensu Ordinarii potest abbreviare , & prorogare terminum ad præsentandum .
- 6 Gratia prorogationis termini obtenta à Patrono absque expressione præsentationis præventivè factæ ab altero Comparono est nulla , & num.9.
- 7 Legitimè præsentatus est instituendus .
- 8 Præsentatio facta elapso quadrimestri Patronis ad præsentandum statuto , nullius est efficacia .
- 10 Gratia sub falso supposito expiscata nullius est roboris .
- 11 Præsentatio personæ non habentis legitimam aetatem ad beneficium Curatum consequendum est nulla .

CASUS VI.

VAcato Beneficio de Jurepatronatus pro una vice ad Familiam A, & pro altera ad Familiam B, æqualiter spectante. Illi de Familia A, præsentarunt Clericum habilem, & idoneum in penultima die quadrimestris, illi verò de Familia B, in ultima die ejusdem quadrimestris obtinerunt à Papa, absque tamen expressione dictæ præsentationis præventivè factæ prorogationem aliorum duorum mensium, intrâ quos præsentarunt alium Clericum, pariter idoneum. Quæritur, an hujusmodi prorogatio termini sustineatur.

- 1 Respondendum videtur affirmativè; certum namque, ac indubitatum est Summum Pontificem plenissimam habere potestatem prorogandi, ac abbreviandi terminum à jure statutum Patronis ad præsentandum; unde de validitate dictæ prorogationis termini eis de Familia B, concessæ ambigi minimè posse videtur; sicuti neque dubitari potest de subsistentia præsentationis per eos factæ in termino prorogato, dum tempus prorogatum dicitur tempus legitimum, & præsentatio in eo facta dicitur facta intrâ legitima tempora, *Rota decis. 74. num. 25. & seq. par. 16. Recent. & in Pisana Cappellaniæ 5. Junii 1705. §. Obreptio, coram R. P. D. Lancetta.*
- 3 Immò non solum Summus Pontifex, sed & ipsemet Episcopus potest prorogare hujusmodi terminum in sui præjudi-

cium, & Patronum elapso termino gratiosè admittere ad præsentandum intrâ tempus, quo durat devolutio ad ipsius favorem, non verò postea tempore, quo jus quæsitum, & collatio devoluta fuit ad alium superiorem, *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 2. qu. 1. art. 27. Barbosa. de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 72. num. 143. Tondut. quæst. benefic. par. 2. cap. 4. §. 9. num. 28. Rota in Senogallien. Beneficii 23. Aprilis 1703. §. Exclusa, coram bona mem. Muto, & in Mediolanen. Beneficii 18. Junii 1708. §. Altero, coram bo. me. Omanna.*

4 Ac illud abbreviare in Edicto, per eum apponito solito ante provisionem Beneficii, cum hac tamen animadversione; quod aut Edictum apponitur ab Episcopo ad instantiam alicujus petentis institutionem, aut collationem Beneficii, & tunc Patroni, & alii interesse habentes, habita illius notitia, tenentur comparere in termino in Edicto præfixo, & præsentare aliàs si taceant, & non præsentent, & elapso termino Edicti sequuta sit valida institutio, non possunt amplius præsentare, etiamsi adhuc duret terminus juris, nimirum quadrimestris, aut semestris, quia tacendo sibi præjudicant Patroni, secus si adhuc non sit sequuta valida institutio, quia tunc non obstante, quod sit elapsus terminus Edicti, dummodò duret terminus juris, Patronus potest comparere, & præsentare; Aut Edictum apponitur ab Episcopo nullo instante, & tunc abbreviatio termini in ipso facta est valida, si Patroni non contradicant, si verò compareant, & petunt sibi indulgeri tempus à jure concessum, non sustinetur, dum Episcopus terminum juris nequit Patronis denegare, aliter esset sacris Canonibus derogare, & jus tertii tollere, quod soli Papæ, & non Episcopis est permissum, *Oldrad. conf. 3. per tot. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 1. art. 28. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 4. num. 8. cum seqq. Perez de Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 46. & seqq. Lotther. de re benefic. lib. 2. qu. 13. num. 50. & seqq. Barbosa. de offic. & potestate Episcopi par. 3. allegat. 72. num. 143. Vivian. de jurepatr. lib. 6. cap. 7. num. 4. & seqq. Card. de Luca eodem tract. discurs. 49. num. 3. & seqq.*

5 Insuper ipse quoque Fundator recedere potest à dispositione hujus Canonis, abbre-

bre-

breviando, aut prorogando tempus ad præsentandum in limine foundationis Beneficii de consensu Ordinarii, *Perez de Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 29. Vivian. de jurepatr. par. 2. lib. 7. cap. 1. num. 16. & seq. Card. de Luca eodem tract. disc. 64. num. 14. Ventrigl. in prax. rerum Eccles. par. 2. annot. 1. §. 3. n. 33.*

6 Verumtamen contrarium tuendum est; quoniam in hoc casu gratia prorogationis termini est evidenter subreptitia, dum fuit obtenta ab eis de Familia B, absque expressione præsentationis præventivè factæ ab eis de Familia A, & absque mentione judicialis instantiæ factæ per Præsentatum pro obtinenda institutione. Si enim Summo Pontifici hæc omnia fuissent narrata, aut gratiam prorogationis termini non concessisset, aut difficilùs, cum nunquam intendat præjudicare juri quæsito præventivè Præsentati super Beneficio; ut in his terminis definitum fuit à sacra Rota in *Pampilonen. jurispatronatus 4. Februarii 1715. §. Hujusmodi, coram Eminentiss. Scotto, hic impressa.*

Non obstat, quòd Papa habeat plenissimam potestatem prorogandi, & abbreviandi terminum à jure concessum Patronis ad præsentandum; siquidem quæstio non est de potestate, sed de intentione, nimirum, an Summus Pontifex habuerit intentionem prorogandi terminum in præjudicium præventivè præsentati, quod absolutè negamus, dum summa ejus clementia non patitur gratias impartiri cum præjudicio juris tertio quæsit.

R. P. D. SCOTTO.

Pampilonen. Jurispatronatus.

Luna 4. Februarii 1715.

IN consiliu præsentationum de Rectoria, seu Parochiali Villæ de Lanz, vacante per obitum Didaci ultimi possessoris, secutum sub die 31. Januarii 1713. à Patronis nequaquam concordantibus factarum; Altera nimirum à decem, & octo ex vicinis, seu habitatoribus dictæ Villæ in personam Petri, cui ex post accessit approbatio, & suffragium Serenissimi Regis Hispaniarum, penès quem Juspatronatus æquè, ac præfatos vicinos residet; Altera verò à decem, & novem ex

eisdem vicinis, semestri jam prolapsa, in favorem Augustini expleta, judicii Ordinarii Pampilonensis stetit pro prima, prævia namque ejus sententia, Petrus in exclusione Augustini, institutionem ad controversam Rectoriam consecutus est.

Delata autem ex remedio appellationis negotii discussione ad sacrum nostrum Auditorium sub congruo Dubio à me proposito -- *An, & cui sit danda Institutio* -- attentis non minùs validis rationibus, quibus nitentur antea acta sententia, quam contumacia Augustini comparere recusantis, prodiit responsum -- *Pro Informante.*

7 Siquidem cum in controversiam revocari nequeat vacatio Beneficii, & pertinentia Jurispatronatus modo supra expresso, & Petrus à memoratis Patronis legitimè præsentatus præditus sit omnibus qualitatibus ad Parochialem assequendam, juxta Canonicas sanctiones requisitis, prout ex attestationibus Ordinarii, necessariò promanat, quod ab eodem Ordinario ritè, meritòque fuerit ad Rectoriam institutus, quæ proindè institutio neque à nostro Tribunali eidem erat deneganda, juxta *Text. in cap. Monasterium 16. cap. cum Bertoldus, de re judic. & aliàs dixit Rota decis. 189. num. 1. ad 3. coram Bich. decis. 318. num. 4. & 405. num. 1. & decisio 296. num. 1. par. 3. recent.*

8 E' conspectu autem præsentationis titulis omnibus subnixæ, non meretur opponi altera præsentatio à Compatronis vicinis ab Augustino reportata; Illa enim in primis nullum jus suppeditare posse visa fuit Præsentato, tamquam emanata extra tempus à jure præfinitum; Nam cum obitus ultimi possessoris evenerit usque ad mensem Januarii anni 1713. & vacatio Parochialis exindè profluens, certò innotuerit prædictis Compatronis, prout habetur tam ex eorum mandato procuræ ad præsentandum, quàm à pluribus confessionibus in judicio emissis, de quibus *Summario num. 13. & 14.* consequitur, quod præsentatio in favorem Augustini, nonnisi sub die 31. Augusti subsequenti expleta; & sic elapso jam non solum quadrimestri Patronis ad præsentandum statuto, sed & integro semestri, nullius sit roboris, & efficacæ, ad tra-

tradita per *Lap. alleg. 71. num. 2. Vivian. de jurepatr. lib. 7. cap. 62. num. 9. & seq. & cap. 7. num. 9. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 6. num. 38. Rota decis. 2. num. 9. coram Priolo, & in Meleuitana jurispatr. 5. Junii 1697. §. Tum quia, coram Reverendissimo D. meo Decano. Quin potius dicendum est, quod totum jus consolidatum remanserit in cæteris Compatronis intrâ legitimum tempus præsentantibus, Card. de Luca de jurepatr. disc. 41. num. 6. & 7. Rota decis. 199. num. 10. & decis. 230. n. 4. & 5. coram Duran.*

9 Hujusmodi verò substantialem defectum nequaquam supplere valuit gratia Apostolica prorogationis aliorum trium mensium ab ipsis Patronis obtenta, cujus vigore contendere possint præservatum sibi jus præsentandi; Quoniam gratia prædicta apparuit subreptionis, & obreptionis vitio infecta; ideoque nullum præsidium Patronis præbere, juxta firmata per *Rot. in decis. 56. num. 12. & seq. in Mansis. ad ornat. Cardin. de Luca lib. 13. tit. de jurepatr.* Et quidem subreptio innegabiliter resultabat, ex quo nullam mentio facta fuit de præsentatione præventivè obtenta à Petro, & de judicialibus instantiis jam ab ipso pluries repetitis pro assequenda institutione; Quapropter cum ex talibus circumstantiis jus quæsitum fuerit Petro super Rectoria, de qua agitur, prout in terminis similibus firmavit *Rot. decis. 74. num. 7. & 8. par. 16. recent. decis. 52. num. 7. & 9. coram R. P. D. meo Anfaldo, & in Salernitana jurispatr. 26. Februarii 1714. §. Cum igitur, coram Me; profectò fatendum est, quod si Summo Pontifici hæc omnia fideliter narrata fuissent, vel à concedenda gratia prorogationis abstinuisset, eo quia tanta Principis clementia non patitur, gratias unquam impartiri cum præjudicio juris tertio quæsitum, ut notat *Vivian. de jurepatr. lib. 14. cap. 2. n. 62. & dixit Rot. decis. 551. num. 7. coram Cavaler.* Vel saltè ad id difficilius devenisset, quod sufficiens reputatur, ad hoc ut gratia ob subreptionem nulla dijudicaretur, ad firmata per *Rot. decis. 108. num. 13. & 14. par. 10. & decis. 74. num. 22. & sequ. par. 16. recent.**

Neque minùs patens erat obreptio resultans ab expressione à dictis Patronis

Pars III.

in supplicatione emissa, quod personam idoneam intrâ tempus à jure præfixum eidem præsentare permissum non erat, quando insubstantia mox dictæ assertio- nis ictu oculi evincitur, reflectendo, quod aderat Petrus non solum præsentatus à cæteris Compatronis, sed insuper approbatus ab Ordinario, tamquam pollens omnibus prærogativis ad Parochiam administrandam necessariis. Grati-
10 tia autem sub falso supposito expiscata, cum emanare dicatur citra intentionem Pontificis illam concedentis, nullius efficaciam in judicio censenda est, ut docet *Rota decis. 58. num. 39. coram Arguelles, decis. 296. num. 1. coram Celso, & decis. 25. num. 16. inter impressas ad ornat. Card. de Luca lib. 13. tit. de jurepatr.*

Verùm quatenus etiam per modum
11 hypothese admittatur, quòd gratia prorogationis à decem, & novem ex sæpèdictis vicinis reportata, quidquam in eorum Beneficium esset operatura, adhuc ex alio capite illorum præsentatio in favorem Augustini exarata juribus omnino vacua detegitur, ex defectu videlicet legitimæ ætatis Præsentati vix excedentis de tempore suæ præsentationis annum vigesimumtertium contra literalem, & perspicuam sanctionem Sacri Concilii Tridentini, requirentem, ut qui ad Curam Animarum gerendum est assumendus saltè vigesimumquintum annum attingat ex *ses. 24. cap. 12. & idcirco Præsentato de persona prorsus incapaci ad Beneficium Curatum consequendum habenda est, ac si facta non esset, juxta firmata per *Fagnan. in cap. Cum in cunctis, de elect. num. 31. & seq. to. 1. Barbof. vot. decis. 78. num. 9. lib. 3. Rota decis. 619. n. 7. & 8. par. 19. to. 2. recent. & decis. 52. n. 3. coram R. P. D. meo Anfaldo.**

Quod sanè locum sibi vindicat, etiam si capacitas in Præsentato ex post supervenerit, cum Augustinus jam ad Sacerdotium promotus reperiatur, nam ad differentiam simplicis extrajudicialis nominationis, quando agitur de Præsentatione facta coram Ordinario attenditur præcisè tempus illius, neque suffragatur capacitas, seu habilitas postea superventa, ut latè firmavit *Rota in Frisingen. Canonatus 4. Julii 1694. coram Eminentiss. Priolo, & 18. Aprilis 1695. coram Me.*

D

Po-

Postremò animadvertebant Domini, quod præcisivè ab inspectione respiciente vocum computationem, quam consultò omittendam censuerunt, tamquam ad Causæ decisionem minimè necessariam, semper in omnem casum firmum erat, quod Augustinus numero vocum nequaquam vincebat Petrum; Unde data etiam paritate juremeritò intrabat gratificatio Ordinarii, pro cujus judicio stat omnis præsumptio, eo quia Ecclesiæ sibi commissæ majus bonum unicè spectasse censetur, ut fuit dictum in *Albanen. Archi-*

presbyteratus 29. Januarii 1703. §. Ac propterea, & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Concomitante, coram R. P. D. meo Ansaldo. Proindeque cum hæc faveat Petro tam circa mores, quàm respectu habilitatis multipliciter commendato, concludere oportet, quod illi debita sit institutio, ex traditis per *Barbos. de Episcop. allegat. 72. num. 200. & sequ. Panimoll. decis. 137. num. 2. & sequ. Rota in Melevitana jurispatr. 5. Julii 1697. coram Reverendiss. D. meo Decano.*

Et ita altera &c.

